

Hjournal³

časopis Fakulty humanitních studií UTB ve Zlíně / 2 / 2021

Obsah

Úvodní slovo děkana Libora Marka	4	Studentka ÚŠP učí děti přímo v Paříži	14
FHS má novou profesorku	6	Budoucí učitelé pomáhají s doučováním	15
Virtuální návštěva z Liverpoolu	7	„Pomoc druhým lidem je pro mě nejmysluplnější věc, kterou se člověk může zabývat“	16
LiStOVáNí tentokrát na dálku	9	PhDr. Barbora Petrů-Puhrová, Ph.D.	19
Praktické zkoušky na ÚZV	10	Fakulta a pomoc při zápisech na ZŠ	23
Místo dveří fakulta letos otevřela virtuální okna	12	Koncepce vzdělávání pro generaci Alfa s využitím badatelských principů učení se v mateřské škole	24
Show-off podesáté, poprvé online	13	Co nás čeká?	36

Úvodní slovo děkana

Vážené kolegyně, vážení kolegové, přátelé fakulty, pouštíme do světa už třetí číslo H-journalu, jež reflektuje události prvních šesti měsíců náročného roku 2021.

V tomto období se událo mnohé. Když si vedle sebe poskládáme témata, která náš fakultní bulletin nabízí, a pohlédneme na ně s větším nadhledem, lze vypořádat jednu obecnější tendenci: Je to snaha a zároveň schopnost instituce přenést všechny nestandardní situace a úkoly, které nám uchystala pandemie, na úroveň standardu a důstojně se s nimi vyrovnat. Svědčí to mimo jiné o životaschopnosti a adaptabilitě instituce. Tuto skutečnost jsem si uvědomil znovu a velmi intenzivně 2. června, když jsme byli kvůli zlomyslnému anonemu nuceni vyklidit Univerzitní komplex, vlastně celou univerzitu, a promptně přesunout státní závěrečné zkoušky tří ústavů do náhradních prostor, což jsme zvládli na jedničku. Jistě, samostatnou kapitolou by měl být etický rozměr tohoto dění, ale to je na delší povídání. Teď zpět k oněm tématům, svižně a stručně: Díky úspěšně zakončenému inauguračnímu řízení rozšířila v nedávné době řady našich profesorů Adriana Wiegerová. Konala se celá řada akcí, poněkud ve virtuálním prostoru, jako třeba kurz akademického psaní ve spolupráci s Liverpoolem. Online k nám zavítal Lukáš Hejlík se svým LiStO-VaNím. Některé tradiční akce jsme nechtěli odložit za žádnou cenu. Kupříkladu DOD, uchazečům jsme ovšem tentokrát otevírali nikoliv dveře, ale pomyslná počítačová okna. Totéž platí pro 10. ročník soutěže Show-off. Studenti UTB, ale i středoškoláci zblízka a zdáli prezentovali anglicky s nebývalou vervou a – nutno dodat – s vynikající

jazykovou přípravou. V portrétu H-journalu se tentokrát představí naše kolegyně dr. Barbora Petřů-Puhrová. Trvalým zdrojem pozitivního hodnocení fakulty v době koronaviru byli studenti pomáhající s doučováním žáků a působící v sociální či zdravotní sféře.

Chtěl bych tedy poděkovat všem za výdrž a práci vykonanou nejenom pro fakultu.

FHS má novou profesorku

Ve čtvrtek 29. dubna 2021 byla ředitelka Ústavu školní pedagogiky Adriana Wiegerová jmenována vysokoškolskou profesorkou a Fakulta humanitních studií UTB ve Zlíně jí tímto srdečně gratuluje.

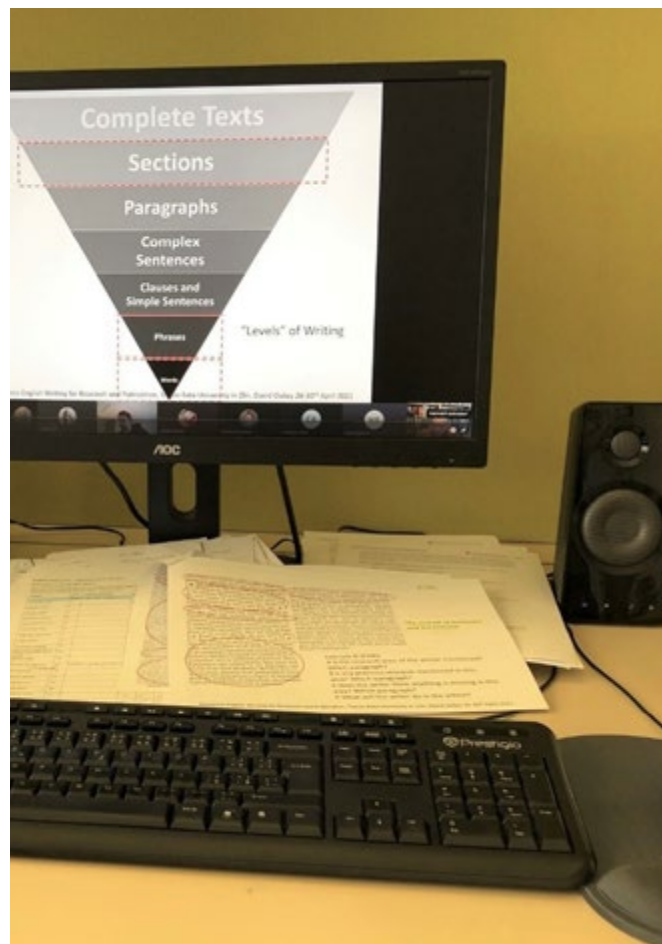
Adriana Wiegerová získala profesuru v oboru předškolná a elementární pedagogika a jmenovací dekret, spolu s dalšími 26 čerstvými profesory, převzala od prezidentky Slovenské republiky Zuzany Čaputové přímo v Prezidentském paláci. Prezidentka SR uvedla, že ji se jmenovanými profesory spojuje oblast společenských a humanitních věd, což je podle ní zatím nedoceňovaná oblast lidské činnosti. „Vašou úlohou je vychovávat absolventov, ktorí dokážu vytvárať intelektuálne, kultúrne a duchovné hodnoty a dokážu pôsobiť na ľudí tak, aby boli schopní prijímať hodnotové rozhodnutia na vysokej intelektuálnej a kultúrnej úrovni,“ řekla prezidentka SR.

Zdroj TASR: Prezidentka vymenovala nových vysokoškolských profesorov
Fotografie: Kancelária prezidenta SR

Virtuální návštěva z Liverpoolu

Centrum jazykového vzdělávání FHS připravilo pro zaměstnance z řad akademických pracovníků a doktorandů UTB Kurz akademického psaní, který se uskutečnil ve dnech 26. až 30. 4. 2021. Vedl jej Dr. David Oakey z Katedry anglického jazyka univerzity v Liverpoolu a zúčastnilo se jej 52 osob. Kurz mohl být zrealizován na základě výzvy Podpora mezinárodní spolupráce 2021, v níž byla schválena žádost Mgr. Hany Atcheson z CJV.

Na účastníky čekalo seznámení s novými metodami práce s textem v digitálním prostředí, a sice formou analýzy korpusu za použití uživatelsky nenáročných programů AntConc a SketchEngin. AntConc je dostupný online zdarma, program SketchEngine pracuje s textovými korpusy nejen v anglickém jazyce, ale také v češtině. Nabízí celkem přes 90 jazykových korpusů a je bezplatně k dispozici pro univerzitní studenty v EU. Tyto programy mohou studenti sami dále používat pro vlastní jazykovou analýzu textových souborů. V rámci kurzu akademického psaní dr. Davida Oakeyho si účastníci sestavili korpus z 25 odborných článků publikovaných v jedné vědní disciplíně, v němž pak následně analyzovali rétorické kroky v úvodu článků, vyhledávali typická slova a slovní spojení pro lexikální charakteristiku

těchto textů. Dr. Oakey poskytl doprovodné výukové materiály a příklady z textové analýzy zpracovával přímo na základě analýzy odevzdaných korpusů. Učitelé v předmětech akademické angličtiny, EAP, tak po absolvování tohoto kurzu mohou svým studentům zadávat obdobná cvičení k rozboru textu a prohloubit tak porozumění lexikální charakteristice odborného publikovaného článku podle individuální vědní disciplíny. Pro získání zpětné vazby byli účastníci po skončení kurzu požádáni o vyplnění krátkého kvízu. Mohli tak poskytnout zpětnou vazbu pro Dr. Oakeyho, z níž vyplynulo, že většina účastníků kurzu plánuje využívat program SketchEngine pro svou vlastní práci i v budoucnu. Nakonec účastníci obdrželi certifikát o absolvování tohoto kurzu.

Spolupráce s Jazykovým centrem v Liverpoolu proběhla v předchozích letech už několikrát. Poprvé v rámci zahraniční stáže v roce 2018, kdy se Mgr. Atcheson seznámila s lektorkou a koordinátorkou pro zahraniční spolupráci Lisou Brennan. Ta následně v září 2019 přijela na týdenní výukový pobyt v rámci programu Erasmus. Díky tomuto kontaktu byla mezi FHS a univerzitou ve Velké Británii, v Liverpoolu, uzavřena první smlouva programu Erasmus. Následně byly pro akademický rok 2019 – 2020 otevřeny nabídky výjezdů i pro pracovníky FHS, tyto výjezdy však z důvodu propuknutí pandemické situace nebyly uskutečněny. Pro rok 2021 byl plánován příjezd Dr. Oakeyho, který byl s ohledem na současná cestovní omezení nakonec uskutečněn pouze formou virtuální.

LiStOVání, tentokrát na dálku

Vánoční kavárna, Vánoční nebo Valentýnské promítání, přednášky pro osobnostní rozvoj, atd., to jsou akce, jež byly prvními vlaštovkami v realizaci plánu fakulty zpříjemňovat volný čas svým studentům. Protože ale současná doba hromadným akcím příliš nakloněna není, hledalo propagační oddělení FHS cestu, jak tento svůj cíl naplňovat i nadále. A našlo ji. Ve středu 24. 3. tak fakulta nabídla svým studentům i pedagogům možnost užít si kulturní večer v podobě online scénického čtení. Po úspěšné návštěvě Lukáše Hejlíka a Alana Novotného (v únoru 2020) s jejich Už je tady zas, byla tentokrát vybrána snad vždy aktuální publikace Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!! Jiří Ressler spolu s Alanem Novotným přiblížili principy a taktiky dezinformačních webů, rozebrali vliv médií, politiků a sociálních sítí na vnímání diváků. Milým překvapením na konci přenosu byl pro účastníky rozhovor přímo s autorem knihy Milošem Gregorem.

Praktické zkoušky na ÚZV

Ve dnech 19. 4. až 30. 4. probíhaly na Ústavu zdravotnických věd FHS praktické zkoušky studentek a studentů bakalářského studijního programu Porodní asistence a Ošetřovatelství. Z důvodu pandemické situace ústav využil praktické učebny na U18, které jsou vybaveny nejmodernějšími pomůckami a prostory U14 v nemocničním areálu Krajské nemocnice Tomáše Bati, který ÚZV využívá k praxím studentů.

Samozřejmostí bylo přísné dodržování platných hygienických nařízení. Zkoušející připravili podmínky pro ověření vědomostí a dovedností v této důležité disciplíně tak, aby situace kopírovala zkoušení v klinických podmínkách.

PRAKTICKÉ ZKOUŠKY – OŠETŘOVATELSTVÍ

Studenti si vylosovali kazuistiku obsahující základní informace o pacientovi a posouzení jeho nynějšího zdravotního stavu. Úkolem pak bylo určit ošetřovatelské diagnózy a naplánovat ošetřovatelské intervence a tyto u pacienta realizovat.

Praktické zkoušky byly připraveny tak, aby se co nejvíce přiblížily zkoušce v klinické praxi. V praktické učebně si studenti vylosovali kazuistiku imaginárního klienta či klientky, u nichž měli určit ošetřovatelské diagnózy a navrhnout ošetřovatelské intervence. Zkoušející vybrali, které z intervencí zaměřených na ošetřovatelské dovednosti studenti předvedou na simulátorech, modelech nebo trenažérech. Součástí praktické zkoušky byla

i reakce na dotazy zkoušejících, kde se ověřovalo propojení teoretických znalostí s praxí. Studenti museli obhájit intervenci, její provedení a zdůvodňovali své činnosti a zodpovídali dotazy.

Ve studijním programu Ošetřovatelství takto složilo praktickou zkoušku 44 studentek a studentů (z toho 31 v prezenční formě, 13 v kombinované formě studia).

PRAKTICKÉ ZKOUŠKY – PORODNÍ ASISTENCE

Cílem zkoušky bylo ověřit připravenost studentek k výkonu povolání Porodní asistentka. I u programu Porodní asistence byly praktické zkoušky připraveny tak, aby se co nejvíce přiblížily zkoušce v klinické praxi. V praktické učebně si studentky vylosovaly kazuistiku imaginární „pacientky“ na těchto pracovištích: porodní sál, oddělení šestinedělí, novorozenecké nebo gynekologické. Dostaly zadaný praktický úkol, který předvedly na simulátorech, modelech nebo trenažérech. Součástí zkoušky byla rozprava se zkoušejícími, kde studentky prezentovaly proces péče v porodní asistenci, zdůvodňovaly své činnosti a zodpovídaly dotazy.

Ve studijním programu Porodní asistence, který fakulta realizuje výhradně v prezenční formě studia, složilo tímto způsobem praktickou zkoušku 17 studentek.

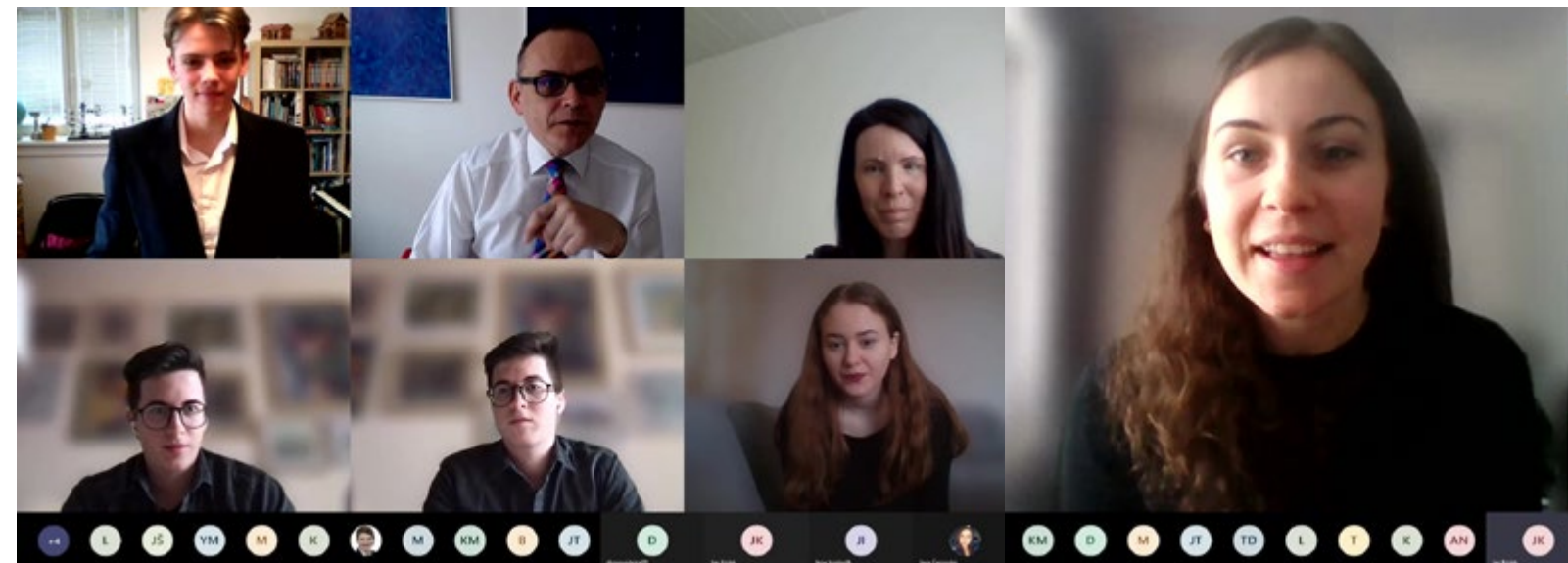

Místo dveří fakulta letos otevřela virtuální okna

Maturanti a ostatní zájemci o studium na FHS si 4. 2. 2021 na fakultním Instagramu, Facebooku i webu užili bohatý program, který pro ně připravili zaměstnanci spolu se studenty jako alternativu ke klasickému Dni otevřených dveří. Jako náhradu za jejich fyzickou přítomnost fakulta připravila virtuální prohlídku sídla fakulty a prostor Vzdělávacího komplexu UTB. Sledujícím se ve speciálním videu představili zástupci jednotlivých ústavů FHS, kteří jim přiblížili studium konkrétních oborů. Zájemci díky kameře se schopností snímání 360° nahlédli do odborných učeben a poslucháren. Chybět nesměla ani prezentace o studiu. V ní

vedoucí studijního oddělení společně s proděkanou pro vnější vztahy představily studijní programy FHS, program Erasmus+ a zájemci se z videa dozvěděli podstatné informace k přijímacímu řízení, termínům, podání přihlášky atd. Kromě tohoto všeho mohli zájemci zhlédnout video připravené Studentskou unií UTB či příběhy absolventů. Ze sledovaných metrik univerzita vyhodnotila tento první speciální Den otevřených oken velmi pozitivně a je tedy velmi pravděpodobné, že sociální sítě budou hrát důležitou roli v komunikaci s uchazeči o studium i v budoucnu.

Show-off podesáté, poprvé online

Odvaž se a přihlas se! Tímto heslem zvalo Centrum jazykového vzdělávání FHS jak studenty UTB, tak studenty středních škol na 10. ročník Show-off, soutěž v prezentačních dovednostech v anglickém jazyce. Soutěžící, kterých se letos přihlásilo dokonce více, než v předchozích ročnících, pro porotu připravili nelehký úkol a ve finále 24. 3. 2021 ji přes MS TEAMS předvedli výborné výkony. V porotě zasedli nejen akademičtí pedagogové a studenti, ale i zástupci partnerů univerzity. Že rozhodování bylo obtížné, přiznali i předsedové poroty, ale nakonec jsme se po chvilce napětí dozvěděli, kdo se umístil na pomyslné bedně. Vítězky a vítězové získali hodnotné ceny od hlavních partnerů Cambridge (jazyková zkouška), Eta (party reproduktory), ExxonMobil (work shadowing s manažerem firmy, Open Day ExxonMobil a 1 noc v Marriotu). Všichni účastníci si pak odnesli a řadu hodnotných cen – bombery, mikiny, trička od UTB, knížky, průvodce,

diáře Doller, dárky od Oxalis, Greiner, Styroprofile či pozvání na kávu od CoffeeExpress. Na vysokoškolské čekalo také příjemné stipendium.

VÝSLEDKY FINÁLE 10. ROČNÍKU SHOW-OFF

Kategorie UTB

1. R. Blessy Pricilla	CPS
2. Katarína Ištvanová	FaME
3. Monika Svobodová	FaME

Kategorie středních škol

1. Jakub Telčer	Gymnázium Rožnov pod Radhoštěm
2. Matěj Kročil	Střední průmyslová škola a obchodní akademie Uherský Brod
3. Barbora Trčková	Gymnázium Františka Palackého Val. Meziříčí

Studentka ÚŠP učí děti přímo v Paříži

V Paříži byla před pěti lety s pěveckým sborem a město si zamilovala. Jakmile se dozvěděla o možnosti vycestovat sem na delší dobu, neváhala. Tereza Vintrová je studentkou 2. ročníku Učitelství pro 1. stupeň základní školy a ve Francii je na praktické stáži přes program Erasmus+. FHS obdržela výzvu České školy bez hranic Paříž (ČŠBH), která do svého kolektivu hledala stážistku se specializací, která přesně odpovídala zaměření studentů Ústavu školní pedagogiky. Tereza této nabídky využila a nyní sbírá neocenitelné zkušenosti a praxi v zahraničním prostředí, což pro ni bude nespornou výhodou při hledání zaměstnání. Působí v ČŠBH, kterou navštěvují děti vyrůstající ve vícejazyčném prostředí a ve škole a školce se s nimi hovoří výhradně česky. Tereza si v rámci své stáže sama připravuje materiály a programy pro děti, v práci mluví česky, mimo práci komunikuje anglicky. Jedenkrát týdně má na starost školku a jedenkrát týdně školu s třídami druháků a třetáků. Díky tomu, že s nimi vede výuku v českém jazyce a vše doplňuje hrami, si děti přirozeně budují nejen slovní zásobu, ale hlavně jim pomáhá utvářet vztah k českému prostředí obecně. Příprava materiálů a následná výuka pro bilingvní třídy dětí je sice náročná, ale Tereza si vede velice dobře a nabádá všechny ostatní studenty k tomu, aby možnosti vyjet do zahraničí v rámci studia využili.

Přečtěte si také [rozhovor s Terezou](#) o jejím pobytu ve Francii.

Studenti pomáhají s doučováním

Studentky a studenti napříč všemi obory FHS jsou výraznou pomocí v boji s covidem-19. Působí v různorodých organizacích, které jejich pomoc velmi vítají. Studenti Ústavu zdravotnických věd jsou neocenitelnou pomocí především v nemocnicích a dalších zdravotnických zařízeních. Zástupci Ústavu pedagogických věd se angažují v dobrovolnických aktivitách pro seniory a další potřebné skupiny obyvatel nebo pomáhají v dětských domovech. Ústav moderních jazyků a literatur byl zapojen především v činnosti Krizového call centra UTB. Studenti Ústavu školní pedagogiky jsou v průběhu pandemie významnou podporou v rodinách i školách. Příkladem mohou být studenti Učitelství pro první stupeň ZŠ, kteří v průběhu

distanční výuky poskytovali bezplatnou pomoc při doučování dětí od 1. do 5. ročníku. Po domluvě se školou, učitelem nebo rodičem a jejich přesných potřeb ústav vybral a připravil nejvhodnějšího studenta, který pak docházel přímo za žákem. Jednou z takových studentek byla i Adéla Langerová, která v tomto období pomáhala s výukou jedenáctileté Trang z Vietnamu. V České republice žije malá Trang velmi krátce a po příjezdu zvládala pouze abecedu, pojmenování barev v češtině a počítání do deseti. Díky společné práci si začka postupně zlepšovala v českém jazyce a matematice, na čemž měla Adéla velký podíl. O bezplatnou pomoc s doučováním byl enormní zájem nejen ze stran základních škol, ale také samotných rodičů.

„Pomoc druhým lidem je pro mě nejsmysluplnější věc, kterou se člověk může zabývat“

Studentky a studenti Ústavu pedagogických věd pomáhají zvládnout současnou nelehkou situaci personálu i dětem v dětských domovech i základních školách ve Zlíně, Vizovicích, Liptále, Uherském Hradišti, Uherském Ostrohu, Kroměříži, Valašském Meziříčí, Zašové nebo třeba ve Strážnici. Jednou z nich je i Radka Šrolová, studentka 2. ročníku Sociální pedagogiky, se kterou přinášíme rozhovor.

Dobrý den, milá Radko. Vy studujete Sociální pedagogiku na Ústavu pedagogických věd FHS. Co Vás k výběru tohoto studijního zaměření vedlo?

Po maturitě jsem si vybrala studijní obor Sociální pedagogika, jelikož jsem se dlouho nemohla rozhodnout, co bych chtěla dál v životě dělat, a pomoc druhým lidem mi připadala jako ta nejsmysluplnější věc, kterou se člověk může zabývat. Proto jsem se od začátku studia snažila o to pomáhat ostatním, a zároveň tím sbírala nové zkušenosti.

Jste velice aktivní v dobrovolnické činnosti. Kde jste působila v minulosti?

Přes organizaci Adra v Domově pokojného stáří Naděje jsem například navštěvovala jednu velmi milou seniorku. Když ale přišla pandemie, nebyly již další návštěvy možné, takže mé dobrovolnické aktivity začaly nabývat trochu jiného charakteru. Na jaře jsem se tedy přihlásila do Skautského krizového centra, kde dobrovolníci z řad Skautů a studentů pomáhají seniorům s nákupy, popřípadě s doručením roušek a dalších věcí, které senioři potřebují.

Kde jste působila v minulosti?

Na podzim, když začala druhá vlna, jsme byli my studenti osloveni paní doktorkou Martincovou, která pro náš obor zařizuje praxe. Její slova motivovala – nejen mě – ke kontaktování Zlínského kraje a nabídnutí pomoci. Tak jsem se dostala k práci v Domově pro seniory Lukov. Zde jsme s dalšími studenty jako placení dobrovolníci na dvanáctihodinových směnách pečovali. Jednalo se především o hygienu, podávání stravy nebo polohování, i když moji nejoblíbenější činností byly právě rozhovory s klienty, které dokážou člověka hodně obohatit. Na klientky a klienty domova hodně dopadaly důsledky sociální izolace, a tak ocenili každou chvíli, kdy si mohli popovídat, pohladit někoho po ruce, vyměnit si pár úsměvů, ale také sdílet svoje slzy.

K tomu všemu jste pomáhala i v Krizovém call centru UTB, je to tak?

Ano, někdy v té době jsem zároveň vypomáhala v krizovém call centru KHS, které na naší univerzitě vzniklo. Tam se ale začaly směny postupně rušit, takže když paní doktorka opět požádala o výpomoc, tentokrát v dětských domovech, neváhala jsem. V prosinci mi skončila platnost

dobrovolnické smlouvy v domově pro seniory, a tak jsem od ledna vypomáhala už jen v dětském domově, kde působím i v současnosti.

Co přesně je náplní Vaší dobrovolnické práce v tomto domově?

Konkrétně navštěvuji jednu rodinnou skupinu v Dětském domově Liptál, kde dohlížím na děti při online výuce a pomáhám jim s domácími úkoly, kterých bývá hodně. Taková návštěva trvá většinou tři hodiny času stráveného s dětmi, další dvě hodiny strávím na cestách tam a zpět. Při výpomoci s online výukou se jedná o dopoledne, ale například v prosinci, kdy se děti na nějaký čas vrátily do škol, jsem dojížděla i odpoledne, a kromě pomoci s úkoly jsme společně s asistentkou a dětmi hráli hry, nebo jsme vytvářeli obrázky. Nejvíce času trávím v domově s jednou holčičkou, která je momentálně ve čtvrté třídě a se kterou se někdy hodně nasmějeme. Přestože není zrovna milovnicí učení, školu zvládá s přehledem

a někdy dokonce vysvětluje látku ona mně. Takže mám vlastně takové doučování.

Dobrovolnická činnost je hodně časově náročná. Dá se vše skloubit i s Vaším studiem?

Vzhledem k tomu, že paní zástupkyně nechává veškeré časové plánování návštěv na mně, nemám problém se účastnit distanční výuky, spíš naopak mě výpomoc v domově obohacuje o nové zkušenosti, které souvisí s oborem, jenž studuji.

Radko, velmi nás těší, že máme takto angažované a aktivní studenty. Děkujeme Vám za Vaši dobrovolnickou činnost a hodně elánu do další práce.

Já děkuji fakultě. Žádnou z těchto zkušeností bych nezískala nebýt iniciativy ze strany školy a vyučujících, kteří pro mě osobně byli a stále jsou v některých případech velkou inspirací.

Tato rubrika bude vždy věnována některému z pracovníků fakulty. Jejím cílem je seznámit se i s lidmi, které tak často nepotkáváme na chodbách vzdělávacího komplexu, kteří však svou prací významně přispívají k vytváření dobrého jména fakulty.

PhDr. Barbora Petrů-Puhrová, Ph.D.

Po studiu na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě, obor Učitelství pro 1. stupeň základní školy (specializace Dramatická výchova) pracovala třináct let jako učitelka a ředitelka v základní a mateřské škole. V roce 2019 dokončila doktorský studijní program oboru Pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně se zaměřením na problematiku rodiče jako aktéra domácí přípravy dítěte na vyučování. Výzkumně se zajímá o problematiku přechodu dětí z mateřské do základní školy, včetně domácí přípravy žáků na 1. stupni ZŠ. Současně se nově orientuje na oblastí řízení a leadership ve vzdělávacích institucích. Podílí se na organizaci a realizaci akcí Ústavu školní pedagogiky, jako jsou např. Den otevřených dveří, Junior Univerzita a zapojuje se do interních projektových výzev.

Učitelství Vás provází od vysoké školy – měla jste už na střední škole jasno, že se chcete touto cestou ubírat?

Bude to znít neoriginálně, ale o cestě k učitelství zřejmě rozhodla osobnost mé paní učitelky v 1. třídě základní školy. Z dětského vzoru se následně po střední škole vyklubalo studium oboru Učitelství pro 1. stupeň na Ostravské univerzitě.

A zřejmě souhra náhod či osudu mne svedla až na UTB, kde jsem po téměř dvaceti letech potkala prof. Lukášovou, která mne vyučovala na univerzitě v Ostravě. Nikdy v životě by mne nenapadlo, že bychom mohly spolu pracovat na jednom pracovišti. I takové věci se dějí... a děkuji za ně.

V minulosti jste působila na pozici ředitelky ZŠ a MŠ v jednom právním subjektu. Co bylo mezníkem, kdy jste se rozhodla přejít z praxe na akademickou půdu?

Dá se říci, že můj osobní i profesní život jde po vcelku krásné, uhlazené cestě, na které tu a tam čekají výzvy a příležitosti. A jelikož nejsem člověk „jednoho kabátu“, po třinácti letech naplněných zkušenostmi s učitelstvím i ředitelováním jsem si řekla, že je potřeba se vzdělávat, nestačily mi již běžné semináře a workshopy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. S tehdy naivní představou, že i doktorské studium přece zvládnu jako vše ostatní, jsem se po prostudování informací na webových stránkách univerzity vydala za mou následnou školitelkou s představou, že přece já, ředitelka školy, vím co a jak. A zde byl onen bod zlomu, kdy pochopíte, jak vzdálená je akademická půda od školní třídy. Mým původním záměrem bylo pouze studovat doktorský studijní program v kombinované formě, na změnu v rámci stabilní a prosperující školy jsem zprvu vůbec nepomýšlela. Ale, opět je zde výzva, kterou je potřeba chytit, říkala jsem si. Rozhodla jsem se a odešla jsem ze školy, která stále zůstává mou srdcovou záležitostí, přece jen to byla delší

doba strávená s dětmi, žáky, kolegy a naplněná cennými zkušenostmi jak z oblasti učitelské, tak z pozice ředitelské. A právě těchto zkušeností mohu využít i v rámci současné výuky předmětů na Ústavu školní pedagogiky.

Pro výuku je vždy velmi důležitá spojitost s praxí. Jakým způsobem přenášíte na studenty vlastní zkušenosti a poznatky z působení v mateřské nebo na základní škole?

Předchozí praxe je jistě výhodou, zvláště pokud se jedná o výuku předmětů praktického charakteru. Nicméně univerzitní výuka není pouze o praxi, důležitý je teoretický základ, práce s odbornou literaturou a výzkumy, tudíž snahou by mělo být položit studentům pevnou poznatkovou základnu v dané oblasti s přesahem do edukační reality. Proto svůj „školní handicap“ tak trochu stále doháním.

Co Vám přináší práce na fakultě?

Práce na Ústavu školní pedagogiky přináší velmi rozmanitou práci. Jednak je úlohou akademického pracovníka tvořit, psát a aktivně se zapojovat do vědecko-výzkumných činností, je ovšem nikdy nekončící stezkou vědeckého poznávání, zkoumání a hledání vlastní výzkumné cesty. Za druhé je z mého pohledu zrcadlem vlastní práce i výuka se studenty, kterým předáváte nejen kus „vědy“, ale i kousek sebe, vlastního příkladu. A v neposlední řadě je důležité zmínit i třetí roli univerzity, kontakt s praxí, spolupráci s místní školskou politikou a neméně i zůstat v kontaktu se samotnými dětmi a žáky škol. Proto bych zmínila naši nejvýznamnější a nejznámější akci – Junior Univerzitu, dále participaci ústavu na programu Zlín Film Festival pro děti a mládež ve Zlíně a pořádání Dní vědy pro děti, exkurze a v poslední době především doučování žáků našimi studenty.

Jste velmi akční člověk, stále se kolem Vás musí něco dít. Dá se tato Vaše povaha sladit s výukou a především vědeckou činností?

Představy o akademických jsou v očích veřejnosti spíše viděny v zádumčivém, rozvázném a klidném akademikovi zahloubaném pouze do vědecké práce... Připouštím, že nespádám do této kategorie „typického akademika“, nicméně si nemyslím, že být energická, s humorem v srdci i na dlani, se přičí práci na univerzitě. Jelikož je mou srdcovou záležitostí dramatická výchova, snažím se i přes výuku těchto předmětů studentům ukázat, že drama a divadlo nejsou „šáškaření“, ale cestou k rozvoji osobnosti a sociálnímu učení dětí ve škole i studentů samotných.

Zaměřujete se mimo jiné na téma „rodič jako aktér domácí přípravy na vyučování“.

V dnešní době je téma domácí výuky a přípravy na výuku velmi aktuální. Máte možnost aplikovat v současné koronavirové době výsledky svého výzkumu a vůbec své zaměření na tuto oblast i v praxi? Na FHS jste absolvovala také postgraduální doktorské studium (titul Ph.D.). Přiblížíte nám prosím, jak takové studium na FHS probíhá?

Začneme hned prvním krokem. Dříve, než podáte přihlášku k přijímacímu řízení na doktorské studium, prostudujte si informace o tomto studijním programu na <https://fhs.utb.cz/veda-a-vyzkum/ph-d-studium/akreditovane-programy-a-obory/> Dalším krokem je tedy výběr z nabízených témat, kontaktování potencionálního školitele a příprava projektu disertační práce k přijímacímu řízení. Zásadní pro studium je také znalost anglického jazyka na požadované úrovni. V jistém

ohledu je výhodou být absolventem fakulty humanitních studií, protože již máte představu o nárocích na studenta a způsobu studia na fakultě. Prezenční forma studia navíc přináší i studijní stipendium. Kolegyně a kolegové z kombinované formy tzv. zvenčí to mohou mít složitější, zejména v organizaci přímé výuky, ale rozhodně není nemožné se domlouvat na sladění profesní praxe a studia. Proto má také každý student schválen individuální studijní plán rozvržený podle reálných možností termínovaných povinnými požadavky v rámci studia tak, aby je dokázal včas a kvalitně splnit. Jedná se například o zvládnutí předmětů teoretického a metodologického základu, odborné studie v českém a zahraničním časopise, výuku předmětů na univerzitě, vedení a oponování bakalářských prací, akademickou angličtinu.

Jak probíhá samotné studium? Jaké předměty musí student absolvovat a co dalšího se od něj požaduje?

Studium je zpravidla čtyřleté, kdy v prvním ročníku nabýváte především vědomosti a znalosti prostřednictvím výuky teoretických předmětů vedených našimi předními odborníky v oblasti Pedagogika. Současně máte možnost si vyzkoušet „vyučovat“, účastnit se pracovních aktivit na ústavu a proniknout tak do univerzitního systému i jejího života. Důležité je zmínit, že již od prvního ročníku pracujete na své disertační práci, nejprve na teoretické bázi, následně v rámci vlastního výzkumu, čímž prokazujete způsobilost propojit teoretické poznatky s výzkumem. Dílčími mezníky jsou tzv. Doktorské semináře, v rámci kterých prezentujete dosavadní výsledky disertační práce a následně dostáváte cennou zpětnou vazbu od školitele a odborné komise. V roli studenta můžete využít zapojovat se do interních soutěží, psát odborné texty, participovat v projektech ústavu a postupně se

zdokonalovat v anglickém jazyce díky povinnému absolvování předmětu Akademická angličtina. Cennými jsou pak výjezdy do zahraničí, ať již v rámci programu Erasmus nebo na mezinárodní konferenci či osobní účast na přednáškách či workshopech odborníků z jiných univerzit, což umožňuje nejen naučit se prezentovat před ostatními, ale jsou vhodnou možností setkávání s pedagogickou komunitou k postupnému etablování se v dané oblasti.

Vše je i o čase, který jste ochotni investovat do svého studia, a připouštím, že občas je potřeba zakousnout se a překonat se. Doktorské studium tedy provází vaše úsilí, snaha, ochota vzdát se na čas klidných dní a volného času s vědomím investice do budoucna a vlastní profesní kariéry.

A závěr? Co doktorská zkouška a obhajoba disertační práce?

Vrcholným aktem doktorského studia je jistě závěrečná státní zkouška a obhajoba disertační práce. Disertační práce je odrazem zodpovědné a náročné práce, stává se reprezentací vaší i vašeho školitele. Přesto však získáním titulu cesta nekončí, naopak: titul je odrazovým můstkem pro další akademickou či vědeckou profesní dráhu.

Během DPS jste absolvovala také rigorózní řízení. Přitom jste naplno pracovala na FHS. Poradte, jak se dá toto vše sladit dohromady tak, abyste všechno stíhala?

Výhodou bylo jistě propojení práce asistentky a studentky na Ústavu školní pedagogiky. Splynutí s kulturou ústavu, v nemalé míře i podpora kolegů a především vedení ústavu mi napomohly zdárně dokončit rigorózní i disertační práci. Tímto bych chtěla především poděkovat paní docentce Adrianě Wiegerové za pomoc a podporu během celého mého působení na fakultě.

Co byste závěrem poradila případným zájemcům o doktorské studium?

Budoucím zájemcům o doktorské studium bych doporučila – být ochoten se vzdělávat a být připraven na intenzivní studium naplněné novými poznatky, zkušenostmi, ale i systematickou a náročnou vědeckou prací doprovázenou otevřenou myslí ke zdolávání překážek, přijímání kritiky a bedlivému naslouchání těm, kteří vám pomáhají dojít k vytýčenému cíli. Doktorské studium vám totiž nedává pouze titul za jménem, ale spolu s ním získáte i nový kousek sebe, jistý díl dáte i druhým – a to je podle mého názoru rozměr, který se nedá zcela popsat, ten se musí zkusit. Případným zájemkyním či zájemcům o studium ráda zodpovím konkrétní dotazy a seznámím je s detaily studia.

Fakulta a pomoc při zápisech na ZŠ

Po dobrých zkušenostech z doučování dětí na základních školách Ústav školní pedagogiky rozšířil nabídku pro základní školy o pomoc při zápisech dětí. V průběhu dubna 2021 tak pro zájemce z řad škol Zlínského kraje i okolí nabídnul možnost pomoci studentek Učitelství pro mateřské školy. Ty pomáhaly při zápisech dětí do prvních ročníků základních škol. Kromě toho stále je Ústav školní pedagogiky k dispozici pro školy ve Zlíně také pro realizaci workshopů a kurzů pro rodiče a učitele, které pomohou zvládnout momentální situaci, nebo pomoc při přípravě letních škol a doučování.

Koncepce vzdělávání pro generaci Alfa s využitím badatelských principů učení se v mateřské škole

V letech 2019 a 2020 řešil Ústav školní pedagogiky zajímavý projekt, který vznikl s podporou Technologické agentury ČR, konkrétně Programu ÉTA. Projekt Koncepce vzdělávání pro generaci Alfa s využitím badatelských principů učení se v mateřské škole, jak vyplývá z jeho názvu, reflektoval problematiku badatelství dětí předškolního věku (v terminologii projektu dětí generace Alfa).

Hlavním cílem projektu bylo připravit koncepci předškolního vzdělávání právě s využitím badatelských principů učení se dětí v mateřské škole. Řešitelský tým tvořili doc. PaedDr. Jana Majerčíková, PhD., doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD., prof. PhDr. Peter Gavora, CSc., PhDr. Hana Navrátilová, Ph.D. a PhDr. Petra Trávníčková.

TAČR je „vlajkovou lodí“ podpory aplikovaného výzkumu v ČR, proto i formát výzvy, v rámci které byl projekt podpořen, zahrnoval povinnost spolupráce s aplikačními garanty. Jednalo se o instituce, které měly v první řadě zájem o plánované výsledky projektu, následně se podílely na jejich tvorbě (s ohledem na jejich uplatnitelnost v praxi) a nakonec participovaly a dnes i participují při jejich implementaci v praxi. V případě tohoto projektu to byly dvě fakultní mateřské školy – Mateřská škola Otrokovice a Univerzitní mateřská škola Qočna.

Výzva programu ÉTA směřovala k podpoře projektů, které by zapojily společenské a humanitní vědy do výzkumu, vývoje a inovací přispívající k udržení a zvyšování kvality života člověka a reagující na dynamické společenské změny. Ty dnes označujeme jako průmyslovou revoluci

Průmysl 4.0, v jejímž rámci objasňujeme Svět 4.0 a Vzdělávání 4.0. V projektu se pracovalo se dvěma klíčovými koncepty: s badatelsky orientovaným vzděláváním a konceptem kulturních generací, specificky s generací Alfa. Přes jejich optiku byly zmiňované proměny Průmyslu 4.0 identifikovány, objasňovány a dále zkoumány. Rovněž v něm byly navrhovány aplikace, které měly podpořit ideu, že předškolní vzdělávání není možné z úvah o tom, kam směřovat a jak modelovat Vzdělávání 4.0, vyloučit.

V prvním roce řešení dvouletého projektu byla pozornost řešitelů věnována zejména nastavení základního rámce koncepce vzdělávání, a to principům badatelsky orientovaného vzdělávání v podmínkách mateřské školy. Jedním ze základních východisek pro tvorbu této koncepce byly výsledky reprezentativního výzkumu, který zjišťoval pojetí, zkušenosti a přesvědčení učitelů a učitelů mateřských škol o principech badatelství v předškolním vzdělávání. V témže roce se také uskutečnil první ze dvou workshopů s učiteli mateřských škol s cílem podpořit rozvoj jejich pedagogických kompetencí pro realizaci badatelského vzdělávání v mateřské škole.

V dalším roce byla finalizována koncepce badatelsky orientovaného vzdělávání, která byla zpřístupněna ve formátu odborné knihy pod názvem Vzdělávání založené na bádání dětí v podmínkách mateřských škol: badatelsky orientované vzdělávání pro děti generace Alfa. Publikace je primárně určena učitelům mateřských škol, ale je užitečná také odborníkům v decizní sféře, pedagogům ve vysokoškolském vzdělávání učitelů MŠ a rovněž studentům učitelství pro MŠ. Potenciál má kniha také v oblasti tvorby vzdělávacích programů MŠ, které mohou integrovat badatelské postupy učení a poznávání dětí předškolního věku. Významným aspektem koncepce je vnímání dětí předškolního věku jako relevantních a kompetentních aktérů svého vzdělávání.

Projekt měl ambici reflektovat i procesy směřující ke změnám v přístupech a kompetencích učitelů, případně ostatních aktérů předškolního vzdělávání (rodiče, studenti učitelství, zřizovatelé MŠ apod.). Mělo se tak dít přes prizma nových strategií uplatňovaných v předškolním vzdělávání a tím reagovat na očekávané změny v důsledku Průmyslu 4.0.

Důležitým poselstvím projektu se tedy stala potřeba intenzivní podpory nabývání dovedností učitelů, které mají být postaveny na akceptování zkušeností dětí vytvářejících si teorie o světě, ve kterém se pohybují. Zároveň byly cíle projektu směřovány k podpoře jejich motivace a vlastních představ s vyústěním k dovednostem kriticky myslet, pracovat v týmu, analyzovat či řešit problémy.

V rámci projektu byl vytvořen také vzdělávací software pro učitele MŠ (je dostupný na webu FHS pod názvem Bádání dětí předškolního věku – vzdělávací software pro učitele). Software byl koncipován jako nástroj pro aplikaci indikovaných změn v přístupech učitelů, zároveň měl akceptovat zaměření TA ČR. Aplikace tohoto softwaru byla jednou z cest, jak se pokoušet uvolňovat zažité stereotypy učitelů MŠ o vzdělávacích potřebách a potencialitách dětí generace Alfa.

Řešení projektu bylo na konci roku 2021 završeno druhým workshopem s učiteli mateřských škol. Ten byl vydařeným setkáním shrnujícím aktivity projektu a především nastiňujícím možnosti a další podmínky, východiska, jak s tématem badatelství dětí v mateřských školách perspektivně pracovat. Záměrem bylo cíleně podpořit procesy směřující ke změnám v přístupech a kompetencích učitelů. Kromě jiného se ukázalo, že se v tomto směru jedná o dlouhodobý proces potřebných proměn v postojích a přesvědčení učitelů, kteří by měli akceptovat a pokoušet se do svých pedagogic-

kých strategií implementovat postupy vznikající na pozadí analýzy společenských proměn a vzdělávacích perspektiv dětí generace Alfa. Charakteristickým znakem a v tomto ohledu i benefitem projektu byla od jeho začátku jeho provázanost s vysokoškolskou přípravou učitelů MŠ. V projektu deklarovaný vzdělávací přístup a v návaznosti na to koncepce byly a jsou paralelně ověřovány a integrovány (kromě spolupráce s aplikačními garanty) i do učitelské přípravy. Jednak prostřednictvím výuky, ale i vypisováním témat závěrečných prací studentů ve vazbě na hlavní idey projektu. Byly tak generovány podmínky pro implementaci principů badatelství v předškolním vzdělávání v budoucnosti. Aktuálně jsou tedy řešitelé projektu ve fázi implementace jeho výsledků, která spočívá v jejich šíření a aplikaci v edukační

praxi mateřských škol. Realizuje se prostřednictvím dalšího setkávání s mateřskými školami a v rámci pedagogické a publikační činnosti členů řešitelského kolektivu.

Nositelem, protagonistou a realizátorem strategie badatelského vzdělávání může být především kreativní a sebereflektující učitel, který dobře zná prostředí mateřské školy, tedy charakter, kvalitu či podmínky předškolního vzdělávání. Učitel, který uvažuje o měnící se společnosti a mentalitě současných dětí – dětí generace Alfa. V tomto ohledu projekt, první svého druhu na FHS, otevřel a rozvinul perspektivy učitelského vzdělávání na UTB ve Zlíně a nabídl schéma, jak na něj nahlížet i pro ostatní zainteresované.

Co nás čeká?

Státní závěrečné zkoušky na FHS	17. 5.–11. 6. 2021
Zkoušky Cambridge English (B2 FIRST, C1 ADVANCED)	19. 6. 2021
Doktorský seminář	1. 7. 2021
Junior univerzita®	12.–16. 7. 2021
Prázdninové angličtiny pro deváťáky a středoškoláky	16.–20. 8. 2021
Den zdraví pro děti zaměstnanců UTB	26. 8. 2021
Obhajoba doktorských prací	26.–27. 8. 2021